

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญซึ่งมีบทบาทต่อการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน การศึกษา ประการหนึ่งก็คือ บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการต่าง ๆ บุคลากรเหล่านี้เป็นทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการศึกษาที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะเป็นองค์รวมภายใต้ความสัมพันธ์ที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน การบริหารและปฏิบัติงานแม้จะแยกเป็น ฝ่าย เป็นหมวด เป็นแผนกหรือเป็นส่วน ก็แยกตามหน้าที่ภาระงานที่รับผิดชอบของแต่ละบุคคล เท่านั้น ส่วนประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวหากมีส่วนหนึ่งส่วนใดขาดหายไป การพัฒนาส่งเสริม การศึกษาที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดก็ย่อมกระทำไม่ได้ยาก ดังนั้นเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ทาง การศึกษา การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและสำคัญโดยแท้จริง

การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่แบ่งเป็นส่วนต่าง ๆ ตามหน้าที่ความรับผิดชอบใน ภาระงาน ย่อมมีความแตกต่างกันไปทั้งขั้นตอนการปฏิบัติงานและเนื้อหาของหน้าที่ แต่โดย ลักษณะ พื้นฐานที่เป็นองค์รวมของบุคลากรแล้ว การพัฒนาแต่ละส่วนต้องมีความสอดคล้อง เหมาะสม สามารถดำเนินงาน ประสานกันได้ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเป็นการพัฒนาที่ ก่อให้เกิดศักยภาพ มีขีดความสามารถในการทำงานด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางด้าน การบริหาร ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ การอบรมสั่งสอน การมีวิสัยทัศน์ หรือด้านอื่น ๆ การพัฒนา บุคลากรทางการศึกษาเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม รวมถึง การสร้างคุณธรรมและเจตคติที่ดี (ปราโมทย์ โชติมงคล, 2535, หน้า 14)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 (สรุปพล ด้วยตั้งใจ, ประสงค์ ชิงชัย, ประดิษฐ์ ฮวบเจริญ และพนม ทองดีเจริญ, ม.ป.ป., หน้า 66) กล่าวถึงความจำเป็นและความสำคัญของ การพัฒนาบุคลากรที่มีต่อการศึกษาว่า การศึกษาจะมีคุณภาพได้จำเป็นต้องพัฒนาคนหรือบุคลากรที่ใ้ การศึกษาแก่คนอื่นให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพก่อน โดยการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพราะการที่บุคลากร ได้ปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ มาเป็นเวลาที่ยาวนาน นโยบาย หลักสูตร และ แผนการปฏิบัติงาน มาตรฐานการทำงานต่าง ๆ ก็มักเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลง

การปฏิบัติงานไปจากงานที่ถนัด ปฏิบัติงานไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ หรือถ้าตรงกับความรู้ ความสามารถแต่ขาดประสบการณ์ ก็จะทำให้บุคลากรปรับตัวไม่ทัน ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้อีกด้วย โรงเรียนหรือผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ และใช้เทคโนโลยีประกอบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอย่างมีความสุข เป็นบุคลากรที่มีศักยภาพในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และอบรม สั่งสอน เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพอยู่เสมอ

โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ จังหวัดลำพูน เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับชั้นต่ำกว่าปริญญาตรีมาเป็นระยะเวลา 15 ปี โดยจัดการศึกษาอยู่ 2 ระดับ คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทั้งในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและบริหารธุรกิจ มีนักศึกษาจบการศึกษาไปแล้วทั้งสิ้นจำนวน 6,111 คน แยกเป็นนักศึกษาในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมจำนวน 4,998 คน และบริหารธุรกิจจำนวน 1,113 คน ปัจจุบันโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ จังหวัดลำพูน มีบุคลากรทั้งในส่วนผู้บริหาร คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการที่ปรึกษาโรงเรียน ครูปฏิบัติการสอน และเจ้าหน้าที่สนับสนุนการสอนรวมทั้งสิ้น 120 คน โดยมีนโยบายที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมี ศักยภาพในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองทั้งด้านคุณธรรม ทักษะและสติปัญญาสามารถดำรงตนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหาร โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ ได้ตระหนัก และเล็งเห็นถึงความจำเป็น ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนสำหรับการดำเนินการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพให้บรรลุตามเป้าประสงค์ของการศึกษาตามความมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความสนใจในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ
2. เพื่อจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากร โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ดำเนินการวิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหาร
- 1.2 คณะกรรมการอำนวยการ โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ
- 1.3 คณะกรรมการ โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ
- 1.4 ที่ปรึกษาโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ
- 1.5 ครูปฏิบัติการสอน
- 1.6 เจ้าหน้าที่สนับสนุนการสอน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 ด้านการบริหาร
- 2.2 ด้านวิชาการ
- 2.3 การปฏิบัติงานด้านธุรการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติและความตั้งใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมถึงการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งผลให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองและการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บุคลากร หมายถึง ผู้บริหาร คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการ ที่ปรึกษา ครูปฏิบัติการสอน เจ้าหน้าที่สนับสนุนการสอน โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ ประจำปีการศึกษา 2543

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายทะเบียน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายแนะแนว ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวางแผนพัฒนา และ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ ประจำปีการศึกษา 2543

ครูปฏิบัติการสอน หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ ประจำปีการศึกษา 2543

เจ้าหน้าที่สนับสนุนการสอน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือการเรียนการสอนของครู
ปฏิบัติการสอน และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหาร ในโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ
ประจำปีการศึกษา 2543

โครงการ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร ในโรงเรียน
เทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร
ของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ
2. ได้โครงการการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ